

A mester és tanítványai

A két éve elhunyt Tarnai Andor irodalomtörténész neve talán kevesebbnek számára cseng ismerősnek, mint elhíresült nemzedéktársaié, mert szerény, visszahúzódo egyénisége, s látványosnak a legjobb akarattal sem nevezhető szakterülete, a szövegkiadás, a kritikátörténet, a tudóslevelezés, az irodalmi gondolkodás históriája nem helyezte őt eléggé reflektorfénybe. De hogy a szakmai érdeklődés középpontjában volt és maradt, azt éppen a most megjelent – eredetileg a 70. születésnapra köszöntőnek szánt – emlékkönyv igazolja. Egyrészt tartalmával, másrészt azzal a tanítványi szeretetről valló hűséggel, amellyel a szerkesztő, Kecskeméti Gábor, a legfiatalabb Tarnai-növendék és társai összeállították a kötetet.

Most tűnik ki igazán, hogy az Országos Széchényi Könyvtár, majd az Irodalomtudományi Intézet főmunkatársa, a nagy múltú bécsi és berlini egyetem vendégtanára, az ELTE tanszékvezetője valójában milyen hatással, kisugárzással volt választott tudományágára. Mert bár mindegy fontos funkciói ellenére is került a közszereplés alkalmait, a „historia litteraria” területén meghatározó egyéniség, programadó „szürke eminenciás” lett, különösképpen Klaniczay Tibor távozta után. S jöllehet, aligha volt kedvére az irányítói szerepkör, tapasztalt pedagógusként kiváló érzékkel látta el ezt is.

Tarnai Andor legkiemelkedőbb művében, a középkori Ma-

gyarország irodalmi gondolkodását rendkívüli alapossággal feltáró *A magyar nyelvet írni kezdik...* című munkájában ekként értékeli úttörő vállalkozását: „Minden kísérlet akkor eredményes, ha folytatókra talál.” Most nyugodtan elmondhatjuk, a kísérlet sikerült, Tarnai professzor minden tudományos törekvése követőre lelt. Témakijelölései közvetlenül is irányították tanítványai feladatválasztását, éppolyan széles mézön, mint mesterüké volt: a középkori kódexek vizsgálatától a műfajelméleten át a XVIII. századi könyv- és könyvtártörténetig (Bárczi Ildikó, Bartók István, Kecskeméti Gábor, Madas Edit, Monok István, Németh S. Katalin, Thimár Attila). Közvetve, művei, gondolatai, munkássága ihlető hatásával a kollégákat

(Bitskey István, Csonka Ferenc, Hargittay Emil, Holl Béla, R. Várkonyi Ágnes, S. Sárdi Margit, Szabó András, Szelestei Nagy László, Szörényi László, P. Várhelyi Judit és még többen mások) ösztönözte az általa megkezdett kutatás továbbvitelére, a magyar irodalmi gondolkodás fehér foltjainak eltüntetésére.

Horváth János egyre gazdagodó utóélete és a Klaniczay-emlékkönyv mellett ma már a Tarnai Andor-emlékkönyv is – az életművét feltáró bibliográfiával – arról tanúskodik, hogy a régi magyar irodalom története írásának nagy egyéniségei (mindhárman volt Eötvös-kollégisták) kiválasztották utódaikat, akikben munkásságuk folytatókra talált. (*Universitas Könyvkiadó*)

Jankovics József